

KOMMUN **MAGASINET**

Informationstidning till alla hushåll i Ånge kommun • Nr 3 2000

En nykter helg

Energirådgivning

Lantliga dofter för miljön

Rätt försäkrad?

Hur väljer jag rätt försäkringsbelopp till min löseegendom? Är ditt barn rätt försäkrad?

Alla barn i Ånge kommun 0-19 år är olycksfallsförsäkrade dygnet runt. Kanske vill du komplettera med en barnsjukförsäkring?

Du kan kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå när du har svårt att leta dig fram bland olika försäkringsformer.

Konsumenternas Försäkringsbyrå kan även hjälpa till om det inträffat en skada och du undrar om försäkringen gäller.

Konsumenternas Försäkringsbyrå samarbetar med kommunala konsumentrådgivare.

Konsumenternas Försäkringsbyrå finns i Stockholm. Telefonnumret är 08-22 58 00 faxnr: 08-24 88 91.

Konsumentråd av Ånge kommun får du på tel. 0691-31400 eller 0690-151 84

Reservera böcker via internet

Ånge Folkbibliotek vill påminna om att bibliotekskatalogen numera går att nå via Internet.

Du kan alltså leta bland böcker, band, CD, CD-rom med mera i kommunens alla bibliotek, även skolbiblioteken.

Via web-katalogen kan du också reservera och låna om böcker och andra av Centralbibliotekets och bokbussens media. Här krävs en PIN-kod som du kan hämta på Centralbiblioteket.

Övriga bibliotek i kommunen har för närvarande inte utlåning och återlämning via data.

Webplatsen nås via länk på kommunens hemsida (www.ange.se).

KOMMUNALRÅDET

HAR ORDET

Sten-Ove Danilsson, kommunstyrelsens ordförande.

Även om vi kunnat se det mesta i våra medier så blir alla som vandrar längs Granån i Ljungaverk verkligen skrärade/imponerade av vad naturen kan ställa till med. Kommunstyrelsens arbetsutskott har gått från den raserade gamla bron ned förbi Ljungaverks industriområde och tro mig, vi har ALDRIG SETT NÅGOT LIKANANDE !! Tusentals kubikmeter sand och sten har spolats bort och lagt sig nedströms.

MISSAT FOKUS

Mycket av medias intresse har av naturliga skäl fokuserats på det nedbrända huset i Torpshammar och tyvärr har man missat vad som egentligen hände och var ersättningsfrågan naturligt hör hemma. Vad som hände var att Gimåns vatten spolade bort halva tomten, ett uthus och till sist förstörde delar av grunden till huvudbyggnaden. Vatten rann in i huset under ett par dygn. Det som därefter var kvar av fastigheten var så skadat att Räddningstjänsten bedömde att huset inte kunde stå kvar och riskera skador på bland annat en vägbro strax nedanför.

Kommunen, Vägverket och Vattenregleringsföretaget anser därför att ersättning till fastighetsägaren skall i första hand utgå ifrån Miljödomstolen, som har hand om de medel som vattenkraftbolagen avsätter till skador som reglerade vatten kan orsaka. Jag tror att alla boende i Torpshammar med omnejd vet vad ett hus som detta kan vara värt och jag förutsätter att husägaren i slutändan kommer att få skäligen ersättning. Kommunen kommer att ta sin del av ansvaret oavsett hur övriga som är involverade gör. De politiska partierna är via sina representanter i Kommunstyrelsen informerade och överens om att detta är ett

Det är viktigt att vi fokuserar rätt

Ja nu är sommaren 2000 slut, en sommar som definitivt kommer att finnas kvar i våra minnen.

korrekt agerande.

FÖR BARNENS BÄSTA

Så vill jag berätta att det nu är en satsning på gång så vi kan ha fler vuxna i våra skolor. Detta är för mig den politiskt mest angelägna frågan. Vi vet att det kommer att bli oerhört svårt i morgondagens samhälle för de som har bristfälliga läs och skrivkunskaper. Redan idag så skiljer det oerhört i arbetslöshetsstatistiken. 25% av de unga vuxna som läser dåligt är arbetslösa medan bara 2,5 % av de duktiga läsarna är utan jobb. Detta får inte bli de nya klasserna i samhället, en uppdelning mellan de med bra läsförmåga och alla framtidsmöjligheter och de med låg läsförmåga och små chanser till jobb med mera. Nu kommer pengar från regeringen att öronmärkas till denna skolsatsning och de betalas bara ut om man i kommunen anställer mer personal än idag. Detta garanterar att extrapengarna kommer eleverna till godo.

För mig är denna satsning mer värd än alla andra frågor som diskuterats de senaste åren. Jag kan acceptera att det finns direktörer som tjänar 100 000 kr/månad, att det finns aktieklippare som kan gå i pension vid 45 års ålder, men aldrig att inte alla barn får en bra start i livet. Detta måste ändå vara en av grundpelarna för att skapa det goda samhället. Om dessa barn sedan väljer att studera till präst, ingenjör eller luffa runt världen är det deras eget val. Förutsättningarna får vi aldrig ta ifrån dem!

NYKTER HELG

Många frågar vad vi vill uppnå med detta, att vara nykter en av 52 helger på ett år. Jag är helt övertygad om att alla känner någon eller några vars alkoholvanor gör att de riskerar att bli alkoholister, eller som redan lever ett sämre liv än de skulle

behöva på grund av sitt drickande. Ju fler som ställer upp och är nyktra ju mer ökar trycket på de som är i riskzonen. Därför är det viktigt att de som skriver på också verkligen avstår alkohol denna helg. Det finns även de som anser att detta inte är något som kommunen ska gå in och försöka styra. Till dem kan jag bara säga att det är inte för kommunens skull du ska avstå alkohol utan för alla barn som har föräldrar som super, eller för dina arbetskamrater som är i farozonen. Alkoholism är resultatet av ett helgfestande som blir till ett "hela semesterfestande" och därefter finns med i vardagen så fort tillfälle ges. Detta är en sak som du gör för din hälsa och alla i din omgivning. Man kan faktiskt dö av sitt alkoholbeteende. Detta faktum tog jag för några år sedan upp med en som levde ganska "hårt", varpå han ganska framt svarade: "Dö min käre vän, det är det sista jag tänker göra" och det hade han faktiskt rätt i.....

FÖR BÄTTRE KONDITION

Slutligen kan jag berätta att över 300 kommunanställda deltar i en friskvårdssatsning där man lagvis ska förbättra sin kondition. Självklart deltar även ett par politikerlag. Själv så promenerar jag minst en timme om dan och eftersom jag fortfarande äter som när jag höll på och åkte Vasaloppet med mera så kan jag garantera att det behövs. Om vi nu trots detta inte får en bra placering med vårt lag så beror det alltså på mina lagkamrater Berith Bergman, Tage Pahlsson och Ann-Marie Lööv-Rimbe. Så oss emellan så vore det bra om ni när ni träffar någon av dem betonar vikten av regelbunden motion....

Tack på förhand

Sten-Ove Danielsson
kommunalråd

Lediga lokaler ?

Företag kontaktar ofta kommunen när de söker nya lokaler.

Har du lediga lokaler som vi får föreslå ?

KONTAKTA

Utvecklingsenheten
Gunilla Mellgren,
tel. 0690-151 76 eller
070 - 645 75 18
E-post:
Gunilla.Mellgren@
ange.se

Staten ersätter kommunen för regnen

Tiden efter sommarens översvämning har kommunen ägnat åt att reparera, överblicka och inventera skadorna runt om i kommunen.

Det arbete som lades ner under översvämningssdagarna har också utvärderats. Skador av olika slag har förtecknats och där det är möjligt har nödvändiga åtgärder satts in.

Staten har lovat ersättning till de drabbade kommunerna för kommunala kostnader. Det ännu oklart om staten på något sätt medverkar i ersättningen av övriga kostnader i samband med översvämningarna. Kommunen kommer att skicka in en ansökan om ersättning till staten och ansökningarna ska vara inskickade senast den 1 november.

Räddningstjänstens räddningsinsatser ersätts till stora delar av staten. Kommunen står för direkta räddningstjänstinsatser upp till 220 000 kr, resten bekostas av staten.

Information för investerare - DEAFIN

Ett område som Västernorrland behöver - och vill - dra till sig investeringar för att slå vakt om befintliga arbetstillfällen och dra till sig nya. Vid ett investeringsbeslut behöver man ha tillgång till information om tillgänglig mark, eventuella miljöproblem i den, infrastruktur, kommunikationer, tillgänglig arbetskraft och mycket annat. Denna information finns idag inte samlad utan måste sökas på många olika håll.

I DEAFIN-projektet ska vi skapa en samlad databank med all den information som behövs inför ett investeringsbeslut. Databanken ska vara digital, kopplad mot digitala kartor och tillgänglig för investerare och näringslivet på Internet.

EU-PROJEKT

DEAFIN är ett flerårigt EU-projekt mellan regionerna Bremen, Milano och Västernorrland. Länsstyrelsen i Västernorrland har det övergripande ansvaret för projektet och länets kontor för pro-

jektet finns i Ånge. Det är bemannat med Gunilla Mellgren och Ingrid Kjærnet. Vårt kommunalråd, Sten-Ove Danielsson, igår i styrgruppen tillsammans med politiker från Bremen och Milano.

Dessutom kommer projektet att ge viktiga delresultat som

- Fler interregionala nätverk
- Bättre underlag och kunskap för utarbetande av regionala strategier
- Säkrare och tydligare information
- Jämförande information mellan regioner

- Bättre kunskap om EU-initiativ
- Snabbare och bättre information
- Bättre kunskap om etableringsmöjligheter i gamla industriområden

DATABANKEN

Just nu pågår arbete i Bremen, Milano och Västernorrland för att få svar på ett antal frågor.

- Vilken information behöver/vill de tilltänkta slutanvändarna ha?
- Var finns informationen idag och hur kan den lyftas in

Eka Chemicals fabrik i Alby.

i databanken?

- Vilken modell ska användas för att klassificera industri- mark ur miljö- och föroreningssynpunkt?
- Vilken ytterligare information behöver tas fram?
- Vilka är regionens starka sidor som ska lyftas fram i databanken?

VISION

En användarvänlig, komplett och aktuell databank ska göra det självklart för varje internationell investerare att i första hand alltid välja Bremen, Milano eller Västernorrland

för sina nya etableringar. Den samlade och korrekta informationen utgör ett bra underlag för beslutet.

Alla beslutsfattare är medvetna om att de flesta företag ser sin verksamhet och sina etableringar ur ett internationellt perspektiv. Planer och strategier har gett de tre regionerna en klar internationell konkurrenskraft.

Energirådgivning – lönsamt för dig och miljön!

Alla landets kommuner har nu gratis energirådgivning till privatpersoner, småföretag och föreningar. Staten har bidragit med pengar, men varför är staten intresserad av att ge energirådgivning?

Alla energi kostar pengar, all förbrukning av energi belastar vår miljö. Tanken är att vi som förbrukar energi skall utnyttja energin effektivare, oavsett vad vi förbrukar. Därför skall vi tänka på om vi eldar för kråkorna, eller nöjer oss med att hålla oss själva varma och rena...

VARIERANDE FÖRBRUKNING

När det gäller energi hör ofta förbrukning och beteende ihop. Vid en undersökning av hus i ett identiskt lika villaområde kom man fram till en genomsnittlig förbrukning av 28 000 kWh. Det intressanta var att man såg att förbrukningen i husen varierade mel-

lan 12 000 och 54 000 kWh – vid den jämförelsen är det lätt att se att beteendet är viktigt vid energieffektivisering.

VAD KAN DU GÖRA

Det finns mycket du kan göra själv för att energieffektivisera ditt hus eller lägenhet, och på så sätt spara både pengar och miljö. Ta dig tid att gå igenom huset eller lägenheten. Här får du en checklista:

- Hur ser huset ut, titta på väggar, fönster och tak.
- Finns det tilläggsisolering? Titta speciellt på vinden. Normal isolering är idag 50 cm, och kom ihåg att om du tilläggsisolerar, var noga med ventilationen!

- Byt fönster. Idag finns speciella energifönster med samma isoleringsförmåga som en yttervägg.

- Varmvatten ut kranarna står för ungefär 35% av den totala förbrukningen. Tänk på duschtiderna; 5 minuter för stora, 4 minuter för små. Att diska i diskmaskin förbrukar bara en fjärdedel så mycket energi som handdiskning.

- Små förändringar av inomhustemperaturen gör stor skillnad. Varje grads ökning av temperaturen kostar 5% mer, varje grads minskning spar 5%. Köp tofflor!

- Hur ser din kyl och frys ut? Att frosta av och dammsuga

baksidans galler spar energi.

- Börja ditt nya energibeteende med att läsa av de förbrukningsmätare som finns i ditt hus eller lägenhet. Gör sedan regelbundna avläsningar för att se hur de åtgärder du gör får betydelse.

RÅDGIVNING

Har du frågor? Vänd dig till Håkan Gode, energirådgivare.

Kostnadsfri rådgivning, telefon 0690/15 307 eller 070/329 76 10

Kan du lova
att inte dricka
någon alkohol
20 - 22 oktober?

ROBIN EDLUND
Ja det är klart.

ANKI ERIKSSON
Nej, jag tycker inte att kom-
munen ska gå in och styra
andras liv och bestämma
när de får dricka. Jag drick-
er inte varje helg, men jag
tycker i alla fall inte att kom-
munen ska bestämma. Det
låter nästan som någon pre-
dikan för de som dricker
varje helg.

EMMA OLOFSSON
Det törs jag inte lova, man
vet ju aldrig vad som ska
komma. Jag är gärna nykter,
men jag kan inte lova att det
blir just den helgen.

OVE HEDENSTRÖM
Ja det törs jag lova.

En nykter helg

Helgen 20-22 oktober har Ånge kommun och Brottsförebyggande rådet i kommunen utlyst en nykter helg. Via fackföreningar på arbetsplatser, företagarföreningarna, idrottsföreningar, IOGT, UNF och Hem och Skolaföreningar, ska så många Ångebor som möjligt förbinda sig att inte dricka någon alkohol under fredag, lördag och söndag.

Idén till helgen kom under ett möte i Brottsförebyggande rådet. Användningen av droger har också ökat, men det är fortfarande alkoholen som är den största orsaken till polisinsatser, brottslighet och tragiska olyckor.

- Tanken med helgen är att vi ska få ett balanserat förhållande till alkohol, berättar kommunalrådet Sten-Ove Danielsson. Kan vi inte avstå från att dricka en enda helg är det dags att tänka över sitt förhållande till alkohol. Till droger säger vi däremot helt nej.

EN ATTITYD

Under sommaren har polisen vid några tillfällen upplevt att ungdomarnas festande sparat ur. Kampanjen Nykter helg riktar sig till både vuxna och ungdomar. Det är trots allt de vuxnas attityd till alkohol som förs över till ungdomarna.

- Det som vi träffar på mest är ungdomsfylleriet som är ett stort problem i Ånge, säger närpolischef Roger Grödén. Jag tycker att helgen är en bra signal till både ungdomarna och deras föräldrar.

ALKOHOLPROBLEM

På företagarkontoret finns

Håkan Lunding som berättar att som en följd av planerna på en nykter helg, planeras en utbildning bland medlemsföretagen som bland annat ska innehålla hur man identifierar och tar itu med alkoholproblem i företag.

- Det är bra att frågan uppmärksammas, men sedan måste det till kurage för att komma till rätta med problemen. Det hänger på att både chefer, arbetsledare och anställda tar itu med problemen när de uppstår.

- Jag hoppas att så många som möjligt ställer upp på en nykter helg, säger Sten-Ove Danielsson. Vårt mål är inte att komma med några pekpinor. Vi vill bara lyfta fram frågan hos var och en hur förhållandet till alkohol är. Vi ska inte prata om ungdomarnas festande utan att reflektera över våra egna alkoholvanor.

PÅ ARBETSPLATSEN

SJ:s Reseförsäljning och trafikinformation är en stor arbetsplats i Ånge och där diskuteras helgen vid personalträffar.

- Många har läst om nykter helg i tidningen och vi pratar arbetskamrater emellan om att ta föräldraansvar för barn

och ungdomar och att ta ansvar för arbetskamrater, säger Irene Melin som är fackligt aktiv inom SEKO Trafik Nord. Att helgen arrangeras gör att vi börjar prata med varandra om det här på ett naturligt sätt.

Kampanjen att värva folk som ställer upp på en nykter helg pågår för fullt fram till den 16 oktober på arbetsplatser och inom föreningar.

NÅGRA FAKTA

OM ALKOHOLMISSBRUK

Vi räknar med att minst 500.000 personer är beroende av alkohol i Sverige eller 10% av de som dricker.

Av dessa är mellan 3-5% utslagna eller vad vi i dagligt tal kallar för A-lagare. Den gruppen är således tämligen liten men syns väl.

Runt varje alkoholberoende räknar man med att det finns minst 4 personer som har en nära relation till den beroende, ex. partner, barn, syskon och föräldrar.

Minst var fjärde sjukhussäng är belagd med en alkoholrelaterad patient.

Vissa räknar i dag med att det är var tredje inlagd. Inom psykvården är varannan patient alkoholrelaterad.

1990 presenterade Docent

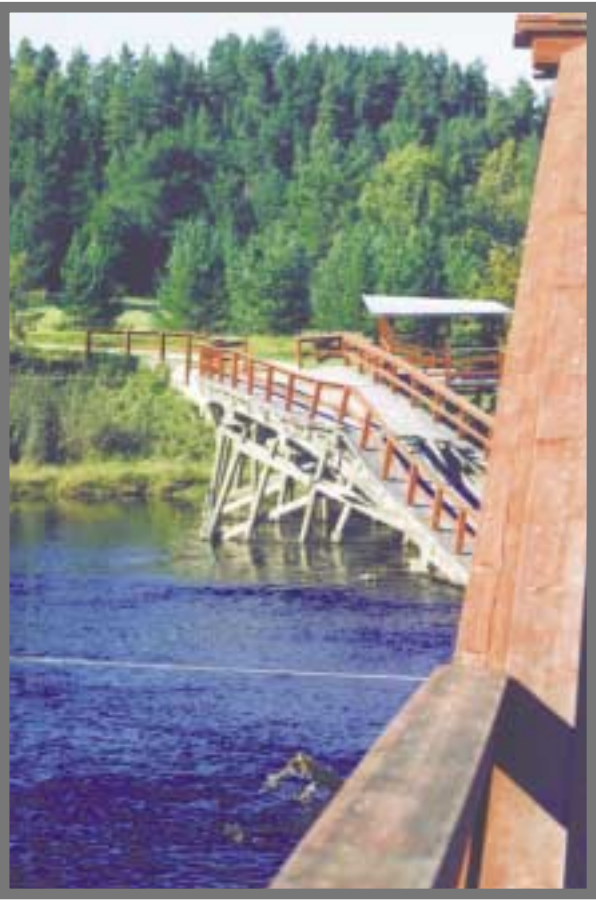
Anders Jonsson sin doktorsavhandling som hade titeln "100 miljarder kostar supen" där det framgick att kostnaderna för vår alkoholkonsumtion låg på 100 miljarder. I dag räknar man med att den aktuella siffran ligger över 125 miljarder per år. Man kan då konstatera att kostnaden utslagen på varje svensk ligger på över 1000 kronor i månaden.

Intäkterna från alkoholhandlingen med arbetsmarknadseffekter, skatter o.s.v. stannar på 25 miljarder.

Faktauppgifterna är hämtade från en föreläsning med Bengt Jönsson, Borgsjö Strand Rehab.

FAKTARUTA:

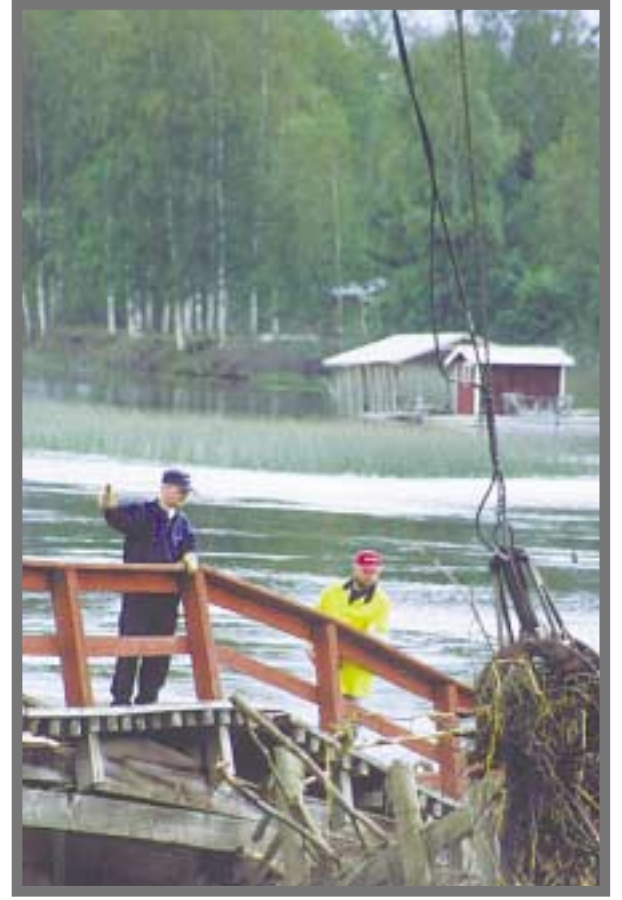
Ett lokalt brottsförebyggande råd (BRÅ) bildades 1999 med representanter från kommunen, polisen, fältassistenter och ungdomsrådet. Brottsförebyggande rådets främsta uppgift är att organisera, initiera och stödja brottsförebyggande arbete lokalt.

Vikbron vek sig och lossnade från ena stranden.

Många träd fick lyftas med hjälp av kran.

Försiktigt dirigerades kranen vid lyften.

Vikbron lyfts innan vintern

Vid sommarens översvämning skadades Vikbron svårt. Många av stöttorna som bron står på gick av. Orsaken var troligen all bråte som vattnet förde med sig och som fastnade vid bron.

Redan vid vårens islossning hade några av stöttorna skadats och under sommaren skulle de ersättas med nya. Reparationen hann inte påbörjas innan regnen kom och nu ligger Vikbron S-formad och avbruten och delvis flytande på vattnet. Halva bron från brospannet och norrut är svårt skadad. Bron lossnade från land vid norra brofästet. Eftersom stöttor saknades sjönk bron när vattnet sjönk undan. Finsta-Vikens byamän förankrade i ett tidigt skede bron med vaj-

rar och det bidrog till att bron inte flöt iväg.

- Det är oerhört märkligt att bron inte bröts sönder helt av allt tryck den fick utstå, säger Orvar Ottesen på Ånge kommun, som följt Vikbrons öde sedan översvämningen.

Hela träd kilades fast vid bron och vattenmassorna tryckte på med enorma krafter. Gamla tiders byggteknik var mycket hållbar konstaterar Orvar Ottesen

BRONS BEVARANDE

Vikbron ägs av Finsta-Vikens

byamän och den restaurerades grundligt i början av 1980-talet. Att bron inte är byggnadsminnesmärkt förvånar. I praktiken tror inte Orvar Ottesen att det har någon betydelse nu. Intresset att bevara bron är stort och många hoppas att finansieringen av en återuppbyggnad ska kunna ordnas.

Länsstyrelsen har redan beviljat 150.000 kr för att röja bort all bråte som fastnade vid bron. Det arbetet utfördes i augusti.

Riksantikvarieämbetet har

beviljat 500.000 kr för åtgärder som behöver vidtas innan isen lägger sig i höst. Den skadade delen ska monteras ned och tas iland. Från norra stranden anläggs därför en 40 meter lång bank för att lättare komma åt den skadade delen av bron. I skrivande stund väntar man på tillstånd från miljödomstolen för att bygga banken.

ETT SAMARBETE

Finsta-Vikens byamän, Länsstyrelsen, Ånge kommunen och Ljungans vattenregle-

ringsförening är intressenter i bron. De kommer att samlas för att komma överens hur man går vidare.

- Kostnaden för att bygga upp bron igen, medräknat de åtgärder som redan gjorts, uppgår till miljonbelopp, tror Orvar Ottesen.

Men det viktigaste just nu är att rädda det som går innan isen lägger sig.

Ambassadörer till häst

Irland, Nordirland och Sverige samverkar i EU-projektet MISTAR genom att byta erfarenheter och bygga nätverk inom bland annat turism, träteknik och hantverk. Målet är att på sikt få igång ett handelsutbyte.

Vi är 8 st personer som har varit på Irland, i en liten by som heter Drumshandbo. Vår resa är en liten del av ett stort projekt. Projektet heter MISTAR och är en förkortning av Mitt I landet som är från Sverige, South Tyrone på Nordirland och Arigna på Irland. Vi åkte till Moorlands Equestrian Centre som är en skola för hästutbildningar. Skolan utbildar bland annat ridinstruktörer.

VARFÖR JUST VI?

Vi är 6 st tjejer mellan 15-17 år

gamla som fick reda på att det var ett projekt om hästar. Galna i hästar som vi är så nappade vi direkt. Även Åsa Jaktlund från Hussborgs Islandshästar vad med och så har vi Sten Eriksson som är huvudansvarig för oss under resan och är mycket inblandad i hela projektet.

VAD HAR VI GJORT?

Under tiden vi var där så hade vi det jättebra det blev mycket skratt och glädje. Vi var på en väldigt intressant föreläsning om hästar. Det kom en man

och hade en lång föreläsning om hur en häst ska se ut och framförallt hur en Connemarapponny är uppbyggd. En Connemarapponny är en ras som Irländarna har mycket kunskap om. Sedan så har vi den väldigt intressanta båtturen som alla tycker var en upplevelse och kommer att minnas. Vi åkte båt ut till en ö, där fanns det en massa olika sorters djur. Den bästa av alla utflykter var att få rida på stranden vid havet och galoppera.

Jag kan inte säga annat än att

vi har haft det väldigt bra och det var en upplevelse.

VAD HÄNDER NU?

Nu när vi är hemma så ska vi stå till förfogande till alla som funderar på att åka dit, som Sten kallar oss Ambassadörer. Vi ska tala om vad vi tycker om utbildningen och hur vi upplevde människorna där. Vi tycker alla att vi blev väldigt bra behandlade, människorna där är väldigt gästvänliga. Där vi bodde så var det en liten tjej som grät när vi skulle åka. Så jag kan

Att få galoppera på stranden var en härlig upplevelse.

nästan garantera att man trivs med människorna.

Katarina Larsson, Mp3

Ny ledare på Bobergsskolan

Tord Sundquist är född i Alby för 60 år sedan. Han har varit över hela världen men nu är han tillbaka i Ånge som rektor på Bobergsskolan.

Tord Sundqvist heter Bobergsskolans nya rektor.

Tord sökte till jobbet genom en annons i tidningen och fick det. Han ville tillbaka hit för att han har sina syskon och annan släkt här. Han bodde i Alby till att han var sjutton år och han tycker att det är vacker natur här. Han tycker mycket om att ströva runt i skogen och fiska. Han har så mycket folk runt sig på dagarna så han är helst själv då.

EN BEREST MAN

När han var sjutton gick han med i försvarsmakten, där han var officer i 30 år, han slutade 1987 som överste. Han har varit nästan över hela Sverige och har flyttat mycket. Han har också varit i

andra delar av världen, han jobbade ett tag för FN som stabschef på Cypern. Han har också varit delegationschef i både Nord- och Sydkorea.

Han har också jobbat i bl. a. Amu-gruppen och varit regionschef för Norr- och Västerbottens län för TBV. Nu senast kom han från Norrtälje där han också jobbade som rektor. Han tycker att det ska bli trevligt att jobba här, för han tror inte att det är lika hård press.

FRAMTIDSPLANER

Det märks att Tord har varit officer och att han vet hur han vill ha det, han har nog en stark vilja. Det han främst

tänker göra är att organisera, ordning ska det vara. Han tänker se till att det finns biträdande rektorer både här och på Kunskaflöftet, så att gränserna mellan är tydligare än vad det är nu. Sedan ska han göra arbetslag med lärarna, för en människa kan inte hålla reda på alla små detaljer. Lärarna ska ha mer "makt och myndighet" för de är de som har den mesta kontakten med eleverna. Men alla ska vara delaktiga i utvecklingen. Tord tycker också att studiemiljön är väldigt viktigt och tänker göra något åt den.

Linn Rudin och Malin Blomström, Mp3

Novemberlasset

Bobergsskolan Internationella Förening arbetar för att barnhemmet Palsmanis i Lettland ska få en drägligare tillvaro. I november är det planerat att en lastbil fylld av insamlade förnödenheter ska gå ner.

Vi tänkte berätta för er om ett barnhem i Lettland som har det väldigt svårt.

På Palsmanis bor 140 utvecklingsstörda barn mellan 7 och 21 år.

Barnhemmet är fattigt så det mesta saknas; kläder, leksaker, hygienartiklar, sångar, ja det mesta. Det är därför vi i "Bobergsskolans Internationella Förening" jobbar, för att göra deras tillvaro enklare.

STÄRKA BANDEN

Bobergsskolan försöker satsa på att bli så internationell som möjligt och vi har haft

flera utbyten med studenter från staden Ogre i Lettland, som sedan länge varit en vänort till Ånge.

Elever från Boberg har även varit där två gånger för att diskutera olika frågor som rör de båda länderna och för att knyta kontakter med varandra.

Det var så hela den här Lettlandsgrejen startade, och nu hoppas vi i BIF kunna hjälpa dem och även stärka banden mellan länderna.

INSAMLING

Vi började i våras med den här idén och har jobbat under

hela sommaren. Nu har vi kommit igång riktigt med insamlingarna och beräknar kunna ge oss av på en gång i mitten av november till barnhemmet Palsmanis, cirka åtta mil utanför Riga.

Vi har kontaktat alla skolor i Ånge kommun och de flesta är intresserade av att hjälpa till i form av insamlingar. Vi har redan börjat få in bidrag. I november åker vi till barnhemmet med en lastbil fylld av hjälpmedel.

Caroline Öst och Lenita Sällström. Mp3

Från väster ser vi Barbro Harning, Maud Lindberg, Anita Andersson, Ann-Britt Grödén, Suzanne Florholmen. Sittande Susanne Larsson och Ulla Andersson.

Omorganisering i vård och omsorg

Socialnämnden har beslutat om en ny ledningsorganisation inom kommunens vård- och omsorgsverksamhet.

Ändringarna i organisationen kommer att genomföras successivt under hösten och vintern. I höst börjar den nya organisationen sitt arbete inom kommunens västra del för att vara helt genomförd till 1 november.

Tre biståndshandläggare kommer att arbeta med att utreda och besluta om behov av hjälp till vårdtagare. Det kan vara hjälpinsatser i hemmet som vårdtagaren behöver, färdtjänst eller behov av särskilt boende.

Socialtjänstlagen anger vad som gäller i de här frågorna. Biståndshandläggarna kommer att sitta på Parkbacken i Ånge och de träffas säkrast vardagar kl 8 - 9.30.

BISTÅNDSHANDLÄGGARNAS ANSVARSOMRÅDEN

Ånge tätort
Ovansjö
Alby
Spångbrogården
Parkbackens omvårdnadscenter
Lyktan gruppboende
Maud Lindberg
tel 0690-153 16

Ljungaverk
Erikslund
Hallstaborg
Utsikten gruppboende
Haffragården
Haverö

Susanne Larson
tel 0690-153 14

Torpshammar
Fränsta
Torpsro
Fränsta sjukhem
Idyllen gruppboende
Gläntan gruppboende
Suzanne Florholmen
tel 0690-153 15

ÄNDRAD ARBETSLEDNING

Omorganiseringen innebär också förändringar i arbetsledningen bland personalen i den dagliga verksamheten i hemtjänst och på servicehus. Verksamheten leds av områdesansvariga och är indelad enligt följande:

Haffragården
Haverö
Alby

Anita Andersson
tel 0690-300 09

Hallstaborg
Erikslund

Barbro Harning
tel 0690-157 59

Parkbackens omvårdnadscenter
Spångbrogården
Ånge

Ann-Britt Grödén
tel 0690-152 66
och Ulla Andersson
Tel 0690-153 17

Ulla Andersson kommer också att fungera som distriktschef för västra distriktet i kommunen med ett övergripande ansvar för både biståndshandläggare och verksamhetspersonal i området.

Vård- och omsorgschef är Gun-Marie Bergman.

Med den nya organisationen vill man få en mera lättarbetad organisation med kortare beslutsvägar och klar rollfördelning mellan biståndshandläggarna och den personal som utför verksamheten. Under vintern kommer motsvarande organisation att genomföras i kommunens östra delar och inom Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

Ånge Naturum & Turistbyrå

Besök Ånge Naturum, kommunens egen konsthall i miniformat.

Vi har öppet mellan kl 13.00-16.00. Övriga tider enligt överenskommelse. Telefon: 0690-205 50, kl 09.00-12.00, samt 13.00-16.00.

(Om jag inte är här svarar kommunväxeln eller Träporten)

Under oktober: Utställning av AnnaLena Sondell, Härnösand. Handformat papper, teckning, olja, tempera, grafik.

Välkommen önskar Annki!

Lantliga dofter för miljön

Att bo på landet har sina sidor. Det är tyst och lugnt, gott om plats och inga avgaser eller lukt från fabriker. Men det kan också vara buller från jordbruksmaskiner nästan dygnet runt och lukt från gödsel. Värst luktar svindyngan, eller?

Lantbrukaren Mats Norberg är en av två svinproducenter i kommunen.

- Jag har inte så många grisar nu, det är väl 500 stycken.

Grishusets äldsta del är från mitten av 60-talet och är rent och pryddigt. Suggorna i BB-avdelningen går i rymliga boxar, med sina kultingar, eller ensamma i väntan på att grisa.

VISAR HÄNSYN

Gödslet från BB är blött och lagras i gödselbrunn tills det är dags att sprida det på åkrarna under våren och hösten.

- Det tar en vecka effektiv arbetstid att sprida gödslet på våren. Och så myllar jag ner det inom ett dygn från det jag spridit det.

Åkrarna ligger runt Torps-hammar så av hänsyn till grannar sprids inte gödsel under helger eller när vinden ligger på åt samhället.

- Jag sticker upp fingret i vinden och känner åt vilket håll det blåser åt.

Under hösten tar det längre tid att sprida gödslet, en till en och en halv vecka eftersom det kan vara svårare att ta sig fram på åkrarna då när de är fulla av vatten.

I grishuset vilar sinsuggorna (suggor som är dräktiga) tillsammans i ett tjockt lager halm.

När halmen med gödslet byts ut läggs det i stuka. Det är en sorts gödselkompost som läggs i en hög. När komposteringen är klar sprids det ut.

- Stukan kan jag inte lägga

var som helst, så det passar bra att ha den uppe i skogen, säger Mats Norberg.

KRAV FÖR KRAVMÄRKT

Alternativet till att sprida den egna gödseln skulle vara att köpa in konstgödsel - NPK. Det är en hantering lantbrukarna går ifrån mer och mer. Konstgödseln är till exempel inte tillåten om man vill producera kravmärkt kött.

- Och vad skulle jag göra med gödseln om jag inte kunde sprida den på mina åkrar? Det är en begränsad tid, vår och höst, som det är problem med odörer från jordbruket. Men kött och spannmål får vi året om.

I en rymlig box bor suggan med sina kultingar.

Mats Norberg är svinproducent med ca 500 st grisar.

MILJÖRUTAN

BYGG- & MILJÖ KONTORET

INFORMERAR

Inget skvättande av farligt avfall

Det uppstår farligt avfall i verksamheten hos många företag. Det kan vara spilloljor, lösningsmedel, lysrör och gifter. Dessa farliga avfall kräver speciell hantering och det finns regler för hur det ska gå till.

- Blanda inte det farliga avfallet med någonting annat.
- För journal över vilka mängder som uppkommer, vilka typer avfall det är och vart det transporteras.
- Mindre mängder får du transportera själv, men det krävs anmälan till länssty-

relsen. Större mängder farligt avfall ska transporteras av godkända transportörer. PCB, kvicksilver, cyanid eller kadmium ska alltid transporteras av godkänd transportör oavsett hur stora mängderna är.

- Det farliga avfallet ska till en godkänd mottagare och

förses med transportdokument med uppgifter om avsändare, mottagare, transportör, ämnen och mängder.

TILLÅTET

Företaget får själv transportera högst:
2 fat (400 liter) oljeavfall per år

1 fat (200 liter) lösningsmedelsavfall per år
1 fat (200 liter) färg- eller lackavfall per år och sammanlagt 100 kg övrigt avfall per år

Gratis rådgivning

IVL (institutet för vatten och luftvårdsforskning) erbjuder gratis rådgivning under fyra timmar inom området miljö till små och medelstora företag. Fråga om miljöeffekter, miljönyckeltal, marknadsföring, miljöåtgärder, långsiktig produktutveckling, geografiska informationssystem, livscykelanalyser, laboratorieanalyser, avfall och arbetsmiljö.

Ring Staffan Filipsson
08 59856398 eller skriv till
Staffan.Filipsson@ivl.se

Resebrev från Costa Rica

Hej!
Nu har jag varit här i Costa Rica i lite mer än en månad och det har hänt så otroligt mycket så det är lite svårt att skriva om allt i ett brev.

Byn som vi bor i, vi som jobbar inom programmet Sweden World Youth, (SWY), ligger precis på slutningen av en stor vulkan som heter Poas. Byn heter San Pedro de Poas. Vulkanen är 2700 meter hög men byn ligger på ungefär 1300 meters höjd. Eftersom den ligger så högt upp så är det inte lika varmt som i resten av landet. Det gör också att det inte finns så många myggor med malaria och det är ju också bra. Byn är egentligen en liten stad med 30 000 invånare. Det kan ju låta som det är ganska stort men de flesta av dessa bor väldigt utspritt i bergen och vid plantagen. Stadens invånare försörjer sig i stort sett på de kaffeplantager som omringar hela området.

Turismen är en växande inkomstkälla eftersom det är så många som åker igenom staden på väg upp mot vulkanen och nationalparken där.

VÄRDFAMILJEN

De första veckorna bodde jag tillsammans med min parkamrat Silvia. Hon lämnade hastigt programmet förra veckan så nu väntar jag på en annan parkamrat som anländer på fredag. Hon heter Key och är 23 år, det är det enda jag vet än så länge.

Familjen som jag bor hos består av mamma Rosario, pappa Tomas, dottern Nicida, 40 år och sonen Pablo 28 år. Alla är jättetrevliga, jag känner mig väldigt hemma här med dem. Det är bara Pablo som talar engelska men det är bra för då lär jag mig mer spanska.

ARBETE

Det är meningen att jag ska jobba på ett slags aktivitets-

hus för äldre. Tyvärr har jag bara hunnit arbeta där några dagar än på grund av olika omständigheter. Jag har dock inte suttit sysslolös, jag har hjälpt två andra i gruppen med att renovera en mur. Snart ska jag återgå till mitt riktiga arbete.

SNART ANDRA DELEN

Nästa vecka blir som en liten semester för då ska vi till kusten för att titta på jättesköldpaddorna. På samma gång ska vi hjälpa miljöorganisationen VIDA, som är ansvariga för projektet här; att göra stranden renare. När vi kommer tillbaka till San Pedro de Poas igen så är det inte speciellt lång tid kvar tills det är dags att packa väskorna och fara tillbaka mot Sverige och Växjö. Det är nämligen där jag kommer att tillbringa andra halvan av programmet. Jag återkommer med ett brev senare så får vi se vad som hänt till dess.

Chans till nya erfarenheter...

Emelie Thornberg ingår i programmet "Sweden World Youth" ett centrum för internationellt utbyte.

För att resa med Sweden World Youth ska man vara mellan 17-23 år. Just nu pågår ett utbyte med Costa Rica. Projektet är inriktat på miljöarbete. Det är just det här som Emelie Thornberg, deltar i.

I januari kommer även ett utbyte med Thailand att starta, det är inriktat på jordbruk. Det här är en bra chans för ungdomar att få komma iväg upptäcka nya delar av världen och att få erfarenhet av andra länder. Tanken är att ungdomars identitet ska stärkas, att man ska bli tryggare i sig själv och lära sig acceptera andra levnadsstilar. På lång sikt kommer det att motverka mobbning och

främlingsfientlighet.

VILKA FÅR ÅKA

För att få åka krävs inga speciella meriter, bara en stark vilja. Självklart så spelar personligheten en stor roll. Det är ett stort plus om man är en varm och öppen människa, eftersom man ska leva ihop med en, i början, främmande människa. Man blir nämligen ihopplacerad med en av deltagarna från utbyteslandet. Två och två bor i samma värdfamilj. Utbytet pågår i sex månader, varav man tillbringar tre i utbyteslandet. De resterande tre månaderna tillbringas man i sitt hemland, även där i värdfamilj. Lenita Sällström, Mp3

Företagsamma barn

Projektet Ta sig för, ett projekt för att få företagsamma och nyfikna elever, går nu in på sitt andra läsår i Ånges skolor.

Under det kommande läsåret kommer lärarna få mera fortbildning i att arbeta på ett kreativt sätt och att uppmuntra elevernas företagsamhet. Målet är att eleverna utvecklas genom att i olika situationer upptäcka behovet av kunskap. Läraren uppmuntrar dem att själva söka kunskap. De kommer att upptäcka behovet av samarbete och ansvarstagande. Det är tillåtet att pröva olika lösningar även om man inte alltid väljer den bästa. Eleverna kommer också att bli medvetna om att både teoretiska och praktiska kunskaper är nödvändiga och att båda behövs för att gå vidare i livet. - Det är skillnad på företagsam och företagare, säger Erland Lindberg, projektle-

dare och samordnare. Det är inte meningen att alla eleverna ska bli företagare. Företagare och företagsam är inte samma sak. Företagsam kan man vara oberoende av om man arbetar i ett eget företag eller som anställd.

TRÄNA UPP FÖRMÅGAN

Erland Lindberg skickar med några tankar, fritt hämtade ur "Plankton", ett träningsmaterial för skolan som Företagarnas riksförbund, NUTEK och Ung Företagsamhet gett ut: "Tänk om våra barn och ungdomar fick möjlighet att steg för steg träna sin förmåga att företa sig saker i livet. Vad skulle hända med deras liv när de märker att de kan påverka sina liv och inte är

offer för omständigheter? Hur många fler skulle skapa nya arbetstillfällen eller låtare få en anställning?"

SKAPA EGNA MÖJLIGHETER

Framför allt kommer ungdomarna att se fler möjligheter i sina liv när de steg för steg tränar sig att formulera vad de vill och sedan har förmågan att uppnå målen. Med andra ord att bättre kunna styra sina liv. Alla kan bli mer företagsamma. Det leder antagligen inte till att alla blir företagare och driver företag, utan snarare att fler människor företar sig fler saker oavsett organisationsform. Att vara företagsam, att företa sig saker är något som alla människor har nytta av i sina liv."

HÄNDELSEKALENDERN

HÖSTEN 2000

1-31 OKTOBER

Månadsutställning
Christina Östlund, Bursnäs
Centralbiblioteket i Ånge

8 OKTOBER

Hallsta Swingband, från
Eskilstuna, Corner i Ånge
Kl 18.00 arr. Jazzklubben
Slipers

9-29 OKTOBER

Utställning av AnnaLena
Sondell, Härnösand.
Handformat papper, teckning,
olja, tempera, grafik
Ånge naturum, Borgsjöbyn

14 OKTOBER

Älgtjoa Naggen

18 OKTOBER

Monica Borrfors/Gösta
Nilsson, Corner i Ånge
Kl. 18.00 arr. Jazzklubben
Slipers

30 OKTOBER - 19 NOVEMBER

Minnesutställning. Erik
Wahlberg, Ljungaverk.
Måleri, Ånge naturum,
Borgsjöbyn

5 NOVEMBER

Bernt Egerbladh Trio,
Corner i Ånge
Kl.18.00 arr:Jazzklubben
Slipers

11 NOVEMBER

Arkivens dag
Föreningsarkivet har öppet
hus.
Tema: Brevet-skolan
Biblioteket, Centralhuset i
Ånge.
Kl. 10.00-14.00 arr.
Arkivföreningen i Ånge
Ånge kommuns Centralarkiv
har öppet hus i Centralarkivet
finns kommunala handlingar
från de gamla kommunerna
Torp, Borgsjö, Haverö och
Ånge köping och alla handlingar
från Ånge kommun
Kl 10.00 - 14.00 arr: Ånge
kommun

17 NOVEMBER - 16 DECEMBER

Utställning - Ingrid
Lundgren Centralbibliotekt i
Ånge
arr: Konstföreningen

Ånge kommuns
informationstidning
för medborgarna
i Ånge kommun.

E-POST
kommunmagasinet@ange.se

FAX
0690-127 78

ADRESS
Ånge kommun
841 81 Ånge

ANSVARIG UTGIVARE
Göran Fjellström

REDAKTÖR
Kristina Kamsten
Tel 0690-152 78
Pernilla Ehn
Tel 0690-151 93

TEXT
Kristina Kamsten
Pernilla Ehn

FOTO
Malin Blomström
Orvar Ottesen
Kristina Kamsten
Pernilla Ehn

OMSLAGSBILD
Gimån i Torpshammar

GRAFISK FORMGIVNING
Idé & Reklam
Tel 060-52 40 52

TRYCK
Dala Demokraten
Tel 023-475 00